

Befektetések I.

7. előadás
Fundamentális elemzés II.
Részvényértékelési Modellek

2023.04.25.

Póra András

pora.andras@gtk.bme.hu

Q1 jelentések a héten – pár kiemelés

Kedd

- **Alphabet** (GOOGL) a piac után (post-market) - sok kirúgás, a mostani AI hype-ból kimaradt, erről lesz bejelentés?
- **Microsoft** (MSFT) szintén – Open AI-al nyomulnak ők is, kérdés az árban lejön-e majd.

Szerda

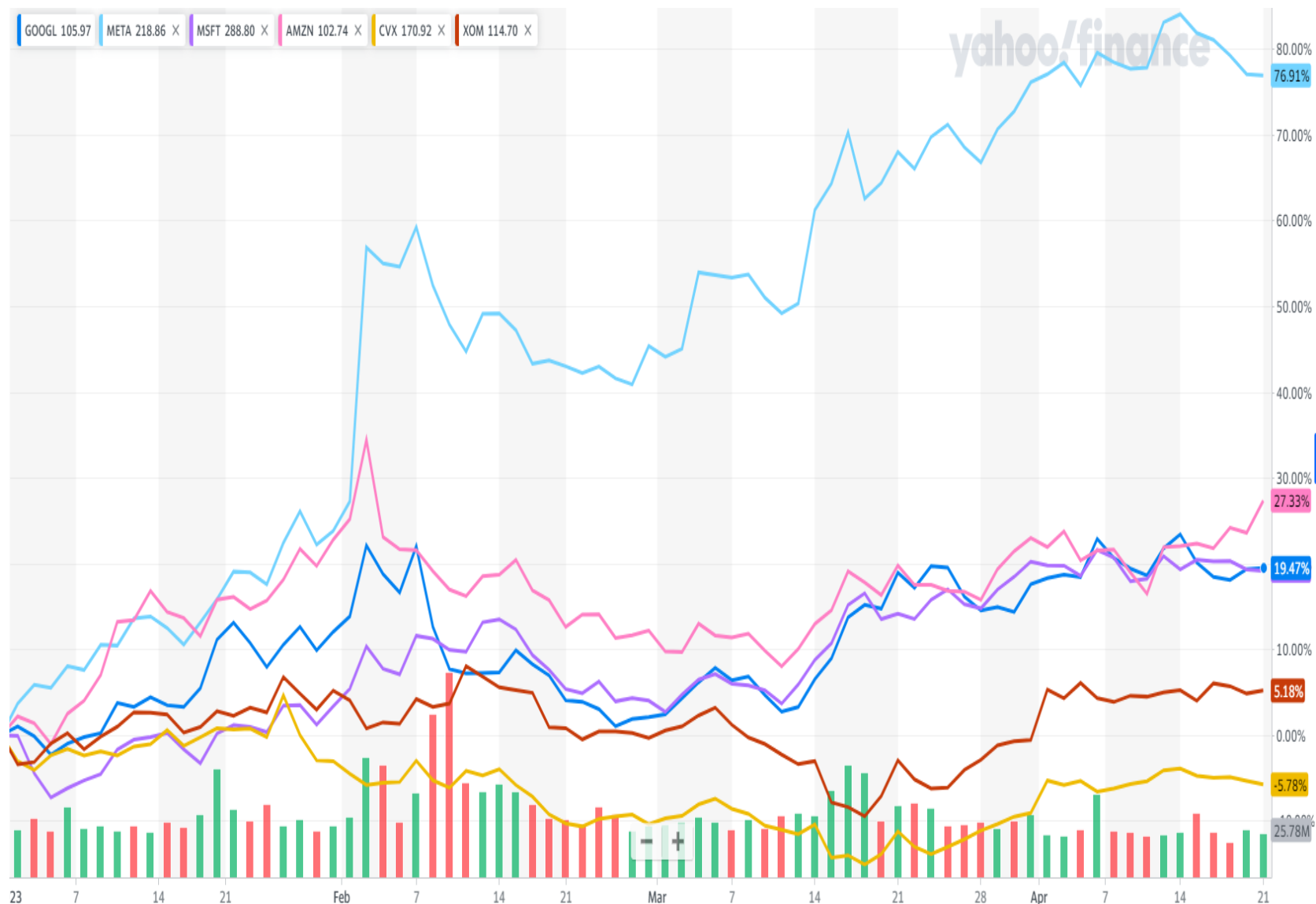
- **Facebook**, alias Meta Platforms (META) – sok kirúgás után, hát majd meglátjuk.

Csütörtök

- **Amazon** (AMZN) - gyengét várnak, a fő húzóerő AWS gyengélkedik.

Friday

- **Chevron** (CVX) és **Exxon** (XOM) pre-market: rekord, de lassuló profit? Nem is beszélve arról, hogy brutális költséssel nyomulnak azért, hogy a belsőégésű motornak legyen még jövője.

<https://tinyurl.com/39j9d4r6>

Fundamentális elemzés: a Top-Bottom elemzés lépései

Makroökonómiai elemzés

Globális gazdaság

Helyi makro

Keresleti és kínálati
sokkok

Kormányzati politika

Üzleti ciklusok

Iparági elemzés

Az iparág meghatározása

Érzékenység az üzleti
ciklusra

Szektor-rotáció

Iparági életciklus

Iparági szerkezet és
teljesítmény

Vállalatelemzés

**Részvényértékelési
modellek**

Pénzügyi beszámolók
elemzése

Mi egy vállalat értéke?

- **Résztvényes=„residual claimants”** → az utolsó a felszámolásnál?
- **Történelmi költségek (bekerülési érték)**, csökkentve némi amortizációval?
- **A jelenlegi piaci érték (market cap)?**
- **Könyv szerinti érték=ami** alá már nem mehet a papír? („floor value”) → nem igaz.
- **Likvidációs érték?** Amin el lehetne adni feldarabolva (eszközök-kötelezettségek) → corporate raider-ek.
- **Helyettesítési költség?** → nem lehet tartósan fölötte az ár, különben versenytársak lépnek be a piacra?
- **A jövőbeni pénzáramok becslése még mindig jobb módszer, az elemzők többsége szerint** → árváltozás + osztalék.

Example Company
Balance Sheet
December 31, 2017

ASSETS

Current assets	
Cash	\$ 2,100
Petty cash	100
Temporary investments	10,000
Accounts receivable - net	40,500
Inventory	31,000
Supplies	3,800
Prepaid insurance	1,500
Total current assets	<u>89,000</u>
Investments	<u>36,000</u>
Property, plant & equipment	
Land	5,500
Land improvements	6,500
Buildings	180,000
Equipment	201,000
Less: accum depreciation	<u>(56,000)</u>
Prop, plant & equip - net	<u>337,000</u>
Intangible assets	
Goodwill	105,000
Trade names	<u>200,000</u>
Total intangible assets	<u>305,000</u>
Other assets	<u>3,000</u>
Total assets	<u>\$ 770,000</u>

LIABILITIES

Current liabilities	
Notes payable	\$ 5,000
Accounts payable	35,900
Wages payable	8,500
Interest payable	2,900
Taxes payable	6,100
Warranty liability	1,100
Unearned revenues	<u>1,500</u>
Total current liabilities	<u>61,000</u>
Long-term liabilities	
Notes payable	20,000
Bonds payable	<u>400,000</u>
Total long-term liabilities	<u>420,000</u>
Total liabilities	<u>481,000</u>

STOCKHOLDERS' EQUITY

Common stock	110,000
Retained earnings	220,000
Accum other comprehensive income	9,000
Less: Treasury stock	<u>(50,000)</u>
Total stockholders' equity	<u>289,000</u>
Total liabilities & stockholders' equity	<u>\$ 770,000</u>

The notes to the sample balance sheet have been omitted.

Helyettesítési költség: Tobin's Q

- 1966-ban Káldor Miklós dobta be (Kaldor's V), de James Tobin (Nobel-díj 1981) népszerűsíti;
- **A piaci érték és a helyettesítési költség aránya → hosszú távon elvileg 1;**
- **Pénzügyes feltételezés: a kötelezettségek piaci és könyv szerinti értéke nem tér el relevánsan, így el lehet tőle tekinteni;**
- **Tőzsdés egyszerűsítés → Tobin's Q=a cég tőzsdei értéke elosztva a saját tőke könyv szerinti értékével;**
- **$Q < 1$ → elvileg drágább helyettesíteni, mint megvenni, tehát **alulértékelt**;**
- **$Q > 1$ → elvileg olcsóbb lenne helyettesíteni, mint megvenni, tehát **túlértékelt**;**
- **Piacra is lehet számolni → jelenleg 2,644**
- **Buffett Indicator (hasonló, de más nevezővel, még egyszerűbb): teljes piaci kapitalizáció/GDP. Ha > 1 , akkor túlértékelt.**

$$\text{Tobin's Q} = \frac{\text{piaci ár}}{\text{helyettesítési költség}}$$

Saját tőke piaci értéke + kötelezettségek piaci értéke

Saját tőke könyv szerinti értéke + kötelezettségek könyv szerinti értéke

Saját tőke piaci értéke

Saját tőke könyv szerinti értéke

Teljes piaci kapitalizáció

Teljes könyv szerinti érték

Teljes piaci kapitalizáció

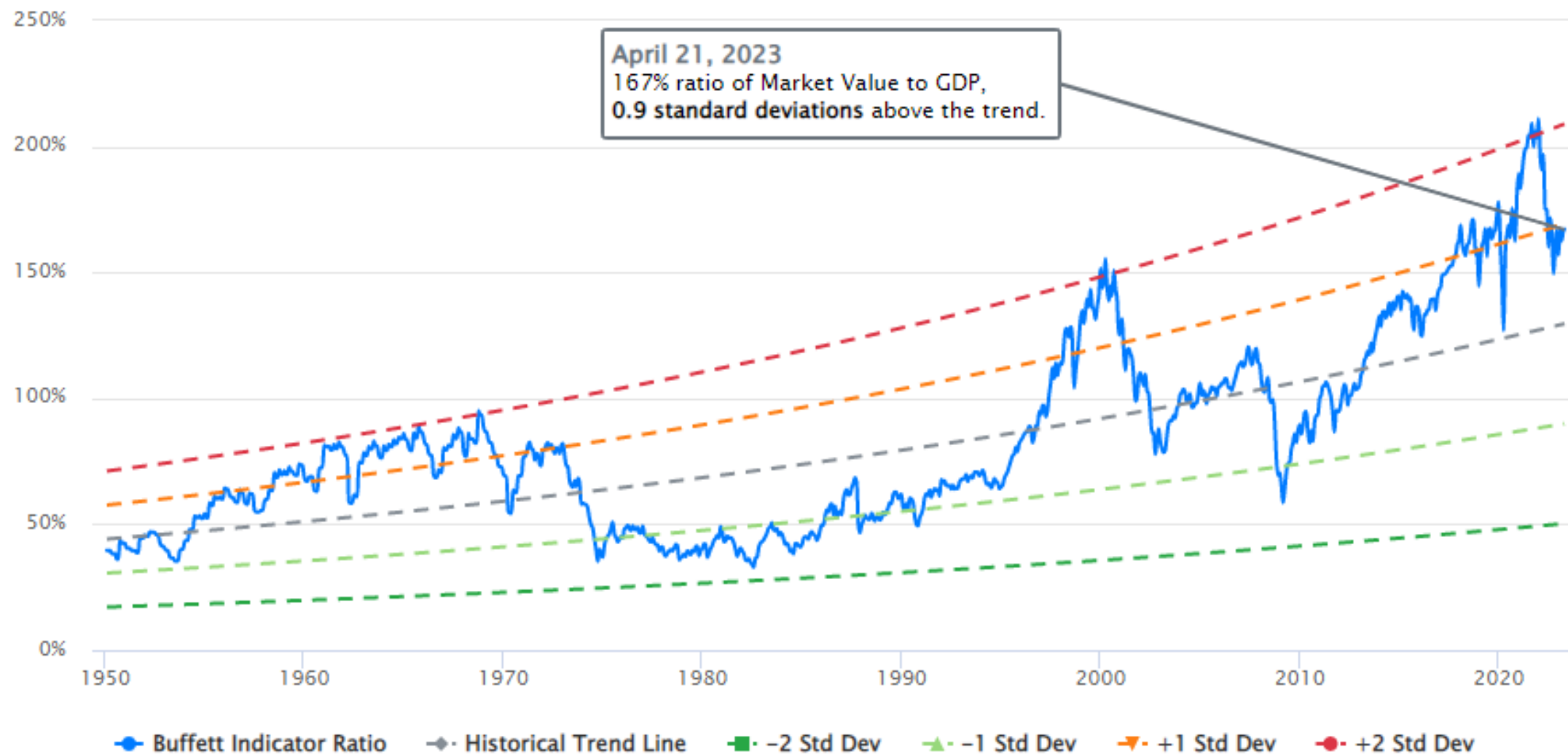
GDP

Buffett indicator 1950 óta

US Buffett Indicator Ratio w/Std Dev Bands

currentmarketvaluation.com

<https://www.currentmarketvaluation.com/models/buffett-indicator.php>

Highcharts.com

Mérlegen alapuló mutatók, szorzószámok

- **Piaci kapitalizáció**= részvénytársaság*ár
- **EBITDA**= Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization= a „tisztta üzleti” nyereség;
- **Nettó jövedelem**=adózás utáni nyereség → az „ITDA” után → profit;
- **EPS**= egy részvényre jutó adózás utáni nyereség;
- **Price/Earnings (P/E)**= P/EPS → ár/EPS;
- **PEG**= (P/E)/(az EPS éves növekedési üteme) → normalizálja a P/E-t, mivel az amúgy túlértékelné a magas növekedésű cégeket.

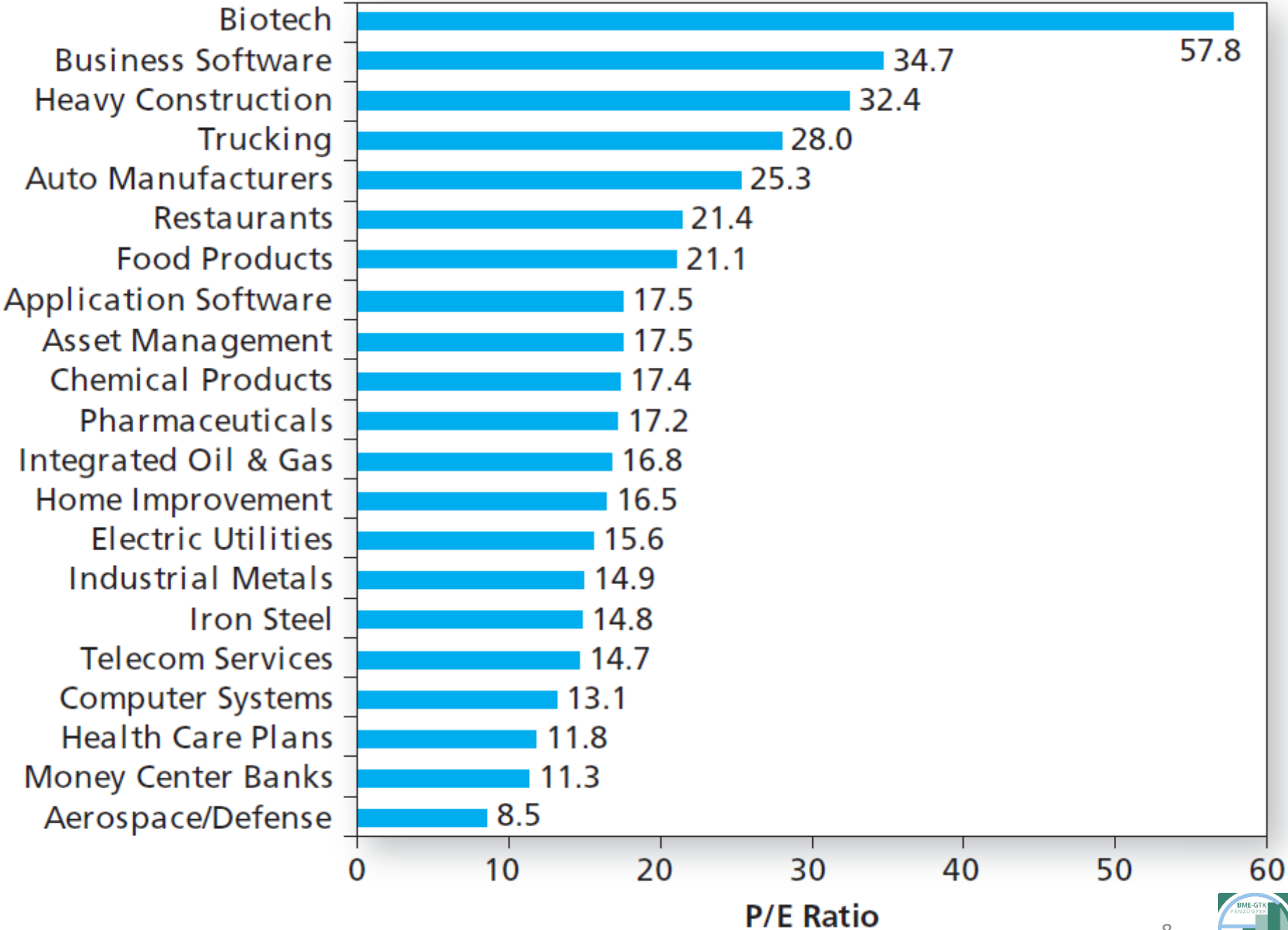
Price per share	\$ 30.63	
Common shares outstanding (billion)	8.38	
Market capitalization (\$ billion)	\$258	
Latest 12 Months		
Sales (\$ billion)	\$ 73.72	
EBITDA (\$ billion)	\$ 30.71	
Net income (\$ billion)	\$ 16.98	
Earnings per share	\$ 2.00	
Valuation	Microsoft	Industry Avg
Price/Earnings	15.4	17.5
Price/Book	3.9	10.5
Price/Sales	3.5	
Price/Cash flow	10.9	20.5
PEG	1.1	1.2
Profitability		
ROE (%)	27.5	24.9
ROA (%)	15.0	
Operating profit margin (%)	37.9	
Net profit margin (%)	23.0	23.2

- **Piaci ár=50\$ Idei EPS=10\$ Tavalgyi EPS=8\$**
- **P/E=50/10=5 EPS növekedési ütem=10/8-1=0,25=25%**
- **PEG=5/25=0,2**

Iparági P/E ráták

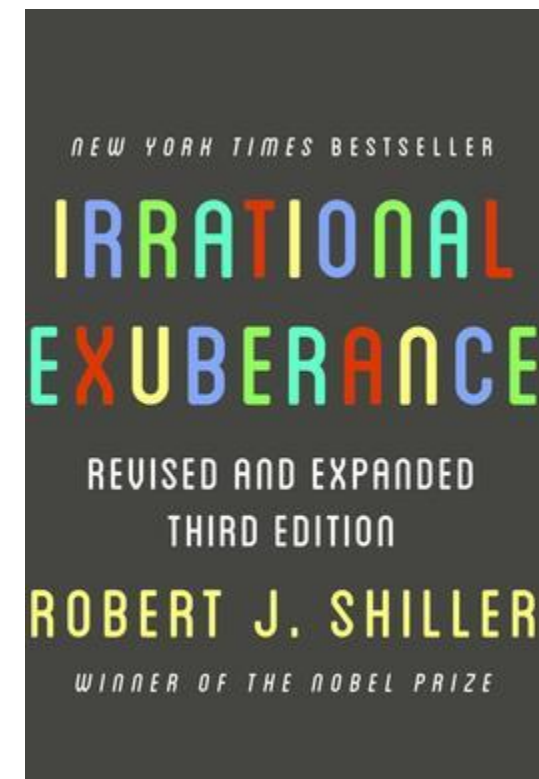
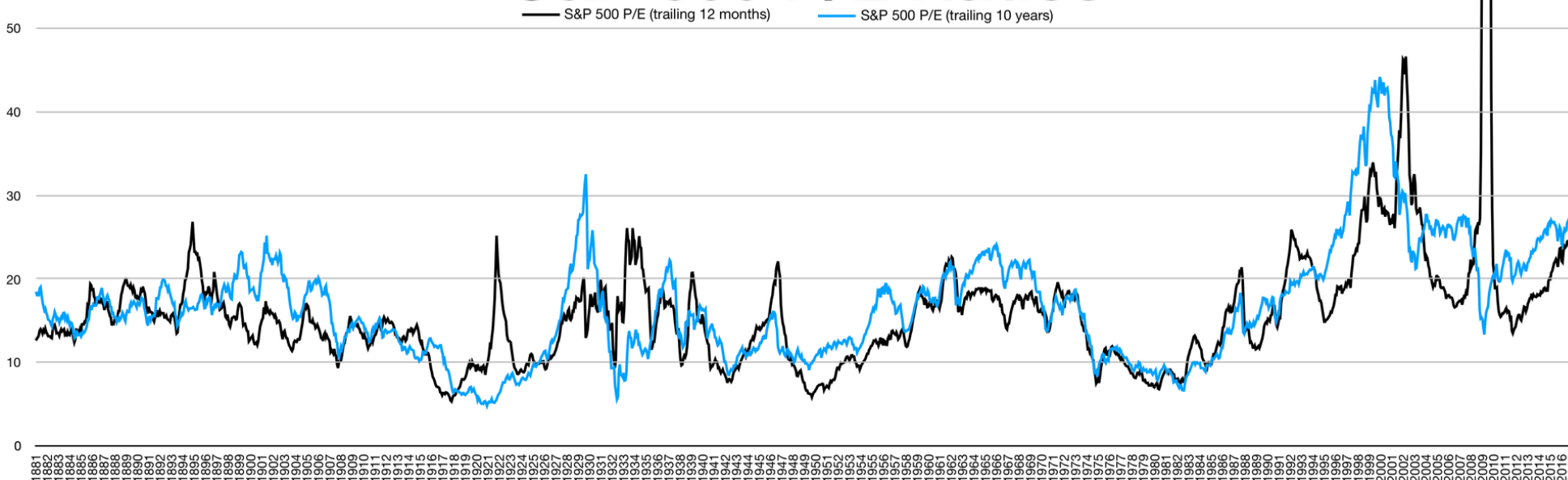

Cyclically adjusted price-to-earnings ratio (CAPE or Shiller P/E, or P/E 10 ratio)

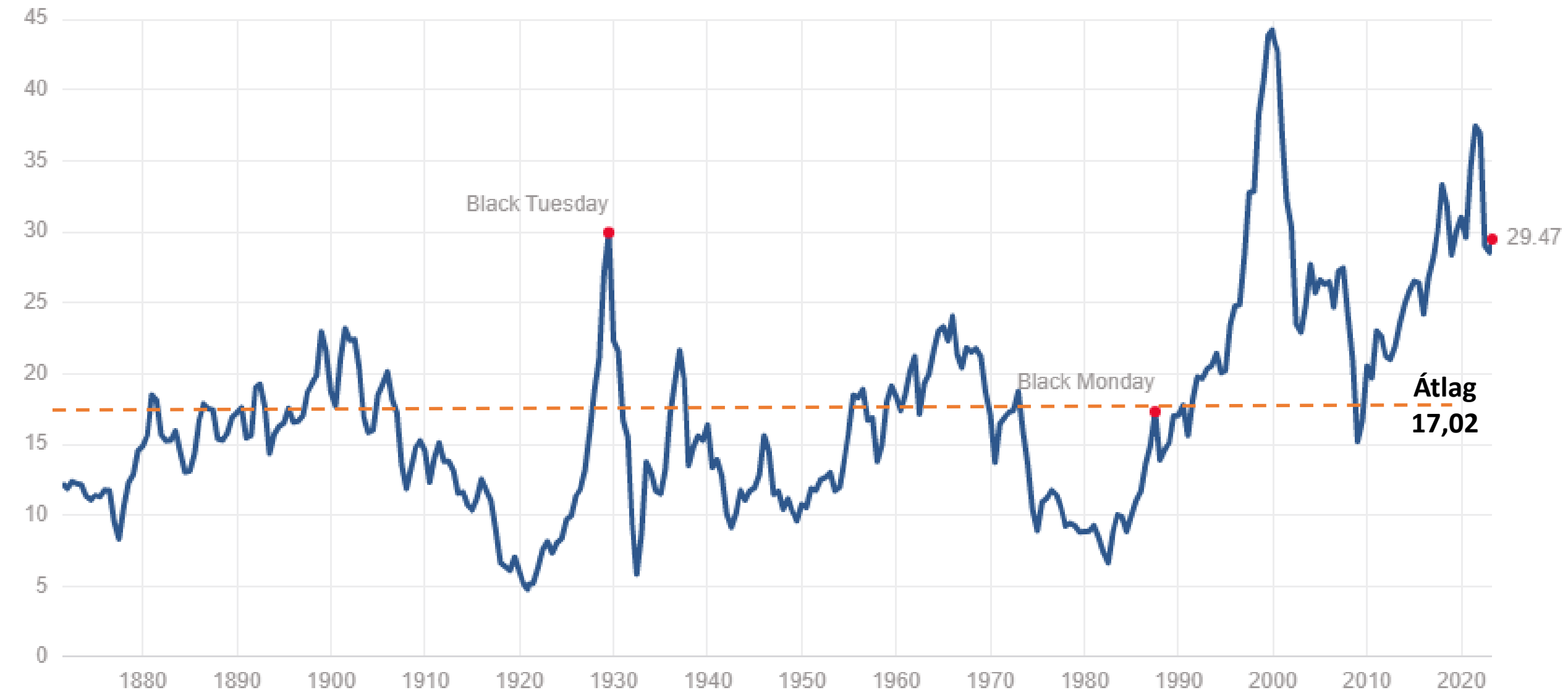
- Robert Shiller: Yale Egyetem, közgazdasági Nobel-díj 2013;
- P/E → 1 éves eredmény → túl volatilis, érzékeny az üzleti ciklusokra;
- A „simítás” eszköze: az eredmény 10 éves átlaga, inflációval korrigálva, az üzleti ciklusok hatásainak kiküszöbölése végett;
- Jobban mutatja a hosszú távú teljesítményt, kevésbé volatilis;
- Cégekre és piacokra is → az S&P500-ra széles körben használt.

$$CAPE \text{ ratio} = \frac{\text{Share price}}{10\text{-year average, inflation-adjusted earnings}}$$

S&P 500 P/E Ratios

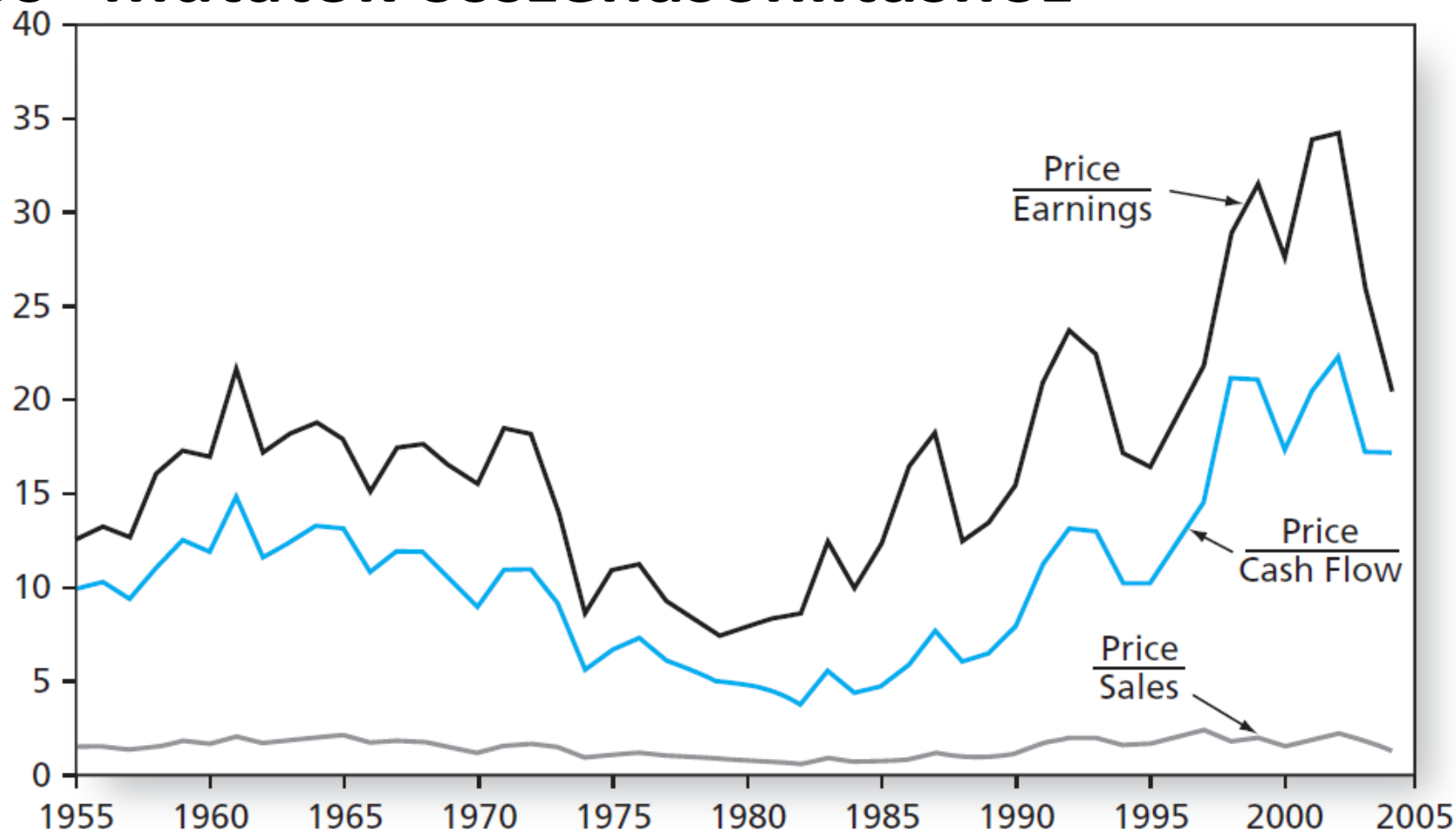

Hogy áll most a CAPE?

Egyéb „szorzószámos” mutatók összehasonlításához

- **Price/Book (P/B or P/BV) = $P/(BVpS) \rightarrow$** egy részvényre jutó jegyzett tőke könyv szerinti értéke a BV;
- **Price/Tangibles** (tárgyi sejjözök (Graham);
- **Price/Sales = ár/egy** részvényre jutó értékesítési bevétel;
- **Price/CF= ár/egy** részvényre jutó cash flow.

Várható Holding Period Return (HPR)

$$E(\text{HPR}) = \frac{E(D_1) + [E(P_1) - P_0]}{P_0}$$

- $E(D)$ =várható osztalék;
- $E(P)$ =várható ár;
- P_0 =jelenlegi ár;
- Ha $E(\text{HPR}) >$ elvárt hozam, akkor jó üzlet a részvény;
- Elvárt hozam $\rightarrow$ modellből pl. CAPM;
- Elvárt hozam $= k = r_f + \beta * [E(r_m) - r_f]$;
- k = „piaci tőkésítési ráta” (elvárt hozam)
- Piaci egyensúlyban, $E(\text{HPR}) =$ elvárt hozam $= k$

$$= \frac{E(D_1)}{P_0} + \frac{[E(P_1) - P_0]}{P_0}$$

expected   expected

= dividend   +   capitalgain/loss

yield   yield

- Ár= 10\$
- Várható ár=12\$
- Várható osztalék= 1\$
- $E(\text{HPR}) = (1 + [12-10])/10 = 3/10 = 30\%$
- Várható osztalékhozam $= 1/10 = 10\%$
- Várható árfolyamnyerség $= 2/10 = 20\%$

Belső érték vs. Piaci ár

- **Belső érték:** a cég várható jövőbeni nettó pénzáramainak, az elvárt hozammal diszkontált jelenértéke;
- V_0 (belső érték) $>$ P_0 (piaci ár) $\rightarrow$ venni;
- V_0 (belső érték) $<$ P_0 (piaci ár) $\rightarrow$ adni vagy shortolni;
- **Piaci egyensúly esetén $V_0 = P_0$;**
- **k : piaci tőkésítési ráta, ami V_0 és P_0 egyensúlyát biztosítja;**
- Ha $V_0 \neq P_0$, akkor a hatékony piacok elmélete szerint a becsült k hibás.

$$V_0 = \frac{E(D_1) + E(P_1)}{1 + k}$$

- Várható ár=10\$
- Várható osztalék= 1\$
- $k=10\%$
- $V_0=(10+1)/1,1=10\$$
- A P_0 –nak 10\$-nak kell lennie;
- Ha magasabb $\rightarrow$ eladás vagy short;
- Ha alacsonyabb $\rightarrow$ vétel.

Osztalék-jelenérték modellek: Dividend Discount Models (DDM)

- Várható osztalék + Eladási ár;
- Hasonlóan a kötvényárazáshoz (csak itt az r az k);
- A végső eladási ár az osztalékok függvénye;
- Minden periódusban kalkulálható ár
jövőbeli várható osztalékalapon $\rightarrow P_H$ a H időpontban vett jelenértéke az összes jövőbeni osztaléknak;
- DDM: a részvényárat végső soron a részvényesek által felhalmozott pénzáram határozza meg, ami tulajdonképpen az osztalék

$$V_0 = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{D_t}{(1+k)^t}$$

← Végtelen időtáv

Egy periódusra:

$$V_0 = \frac{E(D_1) + E(P_1)}{1+k}$$

H periódusra:

$$V_0 = \frac{D_1}{1+k} + \frac{D_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{D_H + P_H}{(1+k)^H}$$

$D_1, \dots, D_H$ és P_H várható értékek

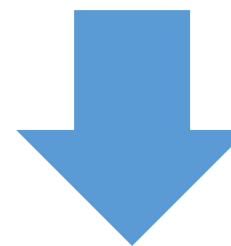
Gordon modell: állandó növekedési ütemű DDM

$$V_0 = \frac{D_0(1+g)}{1+k} + \frac{D_0(1+g)^2}{(1+k)^2} + \frac{D_0(1+g)^3}{(1+k)^3} + \dots$$

- g = az osztalék növekedési üteme;
- D_0 = nemrég fizetett osztalék;
- Constant-Growth DDM: Gordon-modell → **Myron J. Gordon**;
- Ha nincs osztalék-növekedés → pl. elsőbbségi részvények.

Feltevés= $k > g$

Egyszerűsíthető

$$V_0 = \frac{D_0(1+g)}{k-g} = \frac{D_1}{k-g}$$

Növekedés nélküli modell

$$V_0 = \frac{D}{k}$$

- $D_0 = 10\$$ $k=10\%$
- $V_0 = 10/0,1 = 100\$$

- $D_0 = 10\$$ $g=5\%$ $k=10\%$
- $D_1 = 10 \cdot 1,05 = 10.5\$$
- $V_0 = 10,5 / (0,1 - 0,05) = 210\$$

A Gordon modell következményei

- Csak akkor érvényes, ha $g < k$;
- Ha $g > k \rightarrow$ az osztalék jobban nőne mindig, mint az elvárt hozam nagysága? $\rightarrow$ a részvény értéke a végtelenbe tartana $\rightarrow$ hosszú távon fenntarthatatlan;
- De rövidtávon nem! $\rightarrow$ többfázisú/szakaszú DDM modellek;
- A Gordon modell széleskörűen használt a mai napig;
- A modell implicálja, hogy a részvényérték annál nagyobb:
  1. Minél nagyobb a várható osztalék;
  2. Minél alacsonyabb az elvárt hozam ($k = RRR$);
  3. Minél nagyobb az osztalék várható növekedési üteme (g);
- Másik következmény: a részvényár az osztalék növekedési ütemével nő.

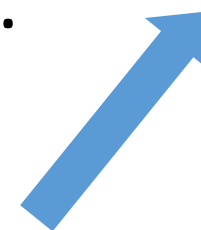
$$\text{If } V_0 = P_0$$

$$k = \frac{D_1}{P_0} + g$$

Osztalékhozam

Árfolyamnyereség

$$P_1 = \frac{D_2}{k - g} = \frac{D_1(1 + g)}{k - g} = \frac{D_1}{k - g}(1 + g) = P_0(1 + g)$$

Életciklus és a Gordon modell

Változó növekedési ráták:

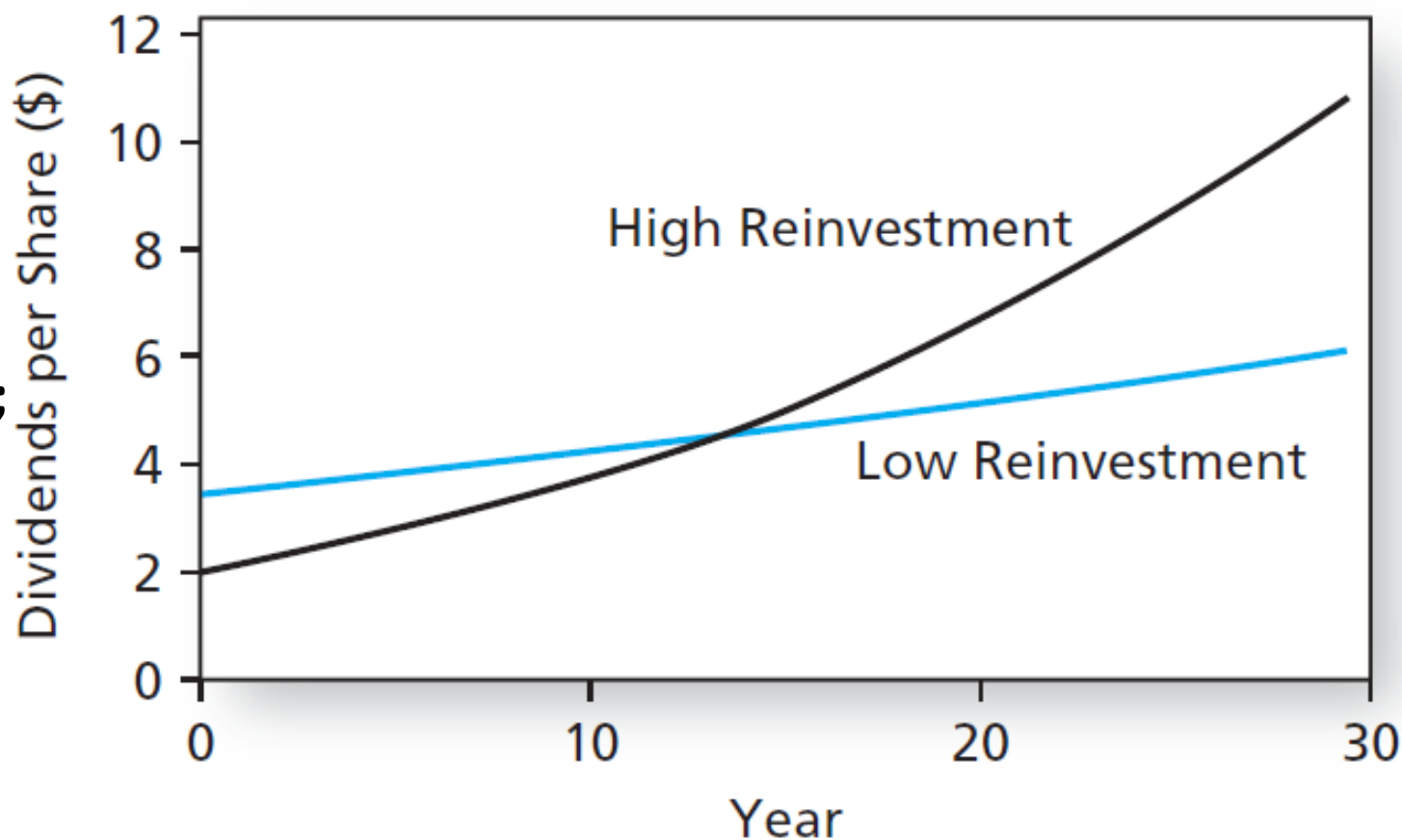
$$V_0 = \frac{D_1}{1+k} + \frac{D_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{D_H}{(1+k)^H} + \frac{D_{H+1}}{(1+k)^{H+1}} + \dots$$

*Ideiglenesen magas
vagy alacsony növekedés*

*permanens,
konstans növekedési ütem*

Újrabefektetés és növekedés

- **Osztalékfizetési ráta:** a nyereség osztalékként kifizetett része;
- **Újrabefektetési hányad** (visszatartott nyereséghányad): amit a cég visszaforgat $\rightarrow b$;
- **OR=1-ÚbH pl. 40% osztalékfizetés esetén 60% az újrabefektetési hányad;**
- Az osztalék nominálisan jobban nő, ha magas az újrabefektetési ráta;
- **ROE= Return on Equity (sajáttőke arányos nyereség);**
- **$g = ROE \cdot b$**
- $ROE = 15\%$, $b=60\% \rightarrow 0,15 \cdot 0,6 \rightarrow g=0,09=9\%$
- $ROE=15\%$, $b=50\% \rightarrow 0,15 \cdot 0,5 \rightarrow g=0,075=7,5\%$.

$$g = \frac{\text{Reinvested earnings}}{\text{Book value}} = \frac{\text{Reinvested earnings}}{\text{Total earnings}} \times \frac{\text{Total earnings}}{\text{Book value}} = b \times ROE$$

Növekedési és nem növekedési komponens a belső értékben

- A cégérték arányos a már meglévő eszközök értékével → **növekedésmentes érték;**
- Plusz a jövőbeni befektetések jelenértéke** → a növekedési lehetőségek jelenértéke: („present value of growth opportunities”, PVGO);
- Ár = növekedésmentes érték+PVGO;**

Példák

- ROE=10%**, b=60%, k=15%, EPS=E₁=5\$
- D=EPS*(1-b)=5*(1-0,6)= 2\$
- g=ROE*b=0,1*0,6=0,06= 6%
- P₀= D/(k-g)=2/(0,15-0,06)= 22,22\$
- NGV₀= E₁/k = 5\$ / 0,15 = 33,33\$
- PVGO= P₀-NGV₀=22,22\$ - 33,33 \$ = -11,11\$ (ROE alacsonyabb, mint k)

- ROE=20%**, b=60%, k=15%, EPS=E₁=5\$
- D=EPS*(1-b)=5*(1-0,6)= 2\$
- g=ROE*b=0,2*0,6=0,12= 12%
- P₀= D/(k-g)=2/(0,15-0,12)= 66,66\$
- NGV₀= E₁/k = 5\$ / 0,15 = 33,33\$
- PVGO= P₀-NGV₀=66,66\$ - 33,33 \$ = 33,33\$ (ROE magasabb, mint k).

$$P_o = \frac{E_1}{k} + PVGO$$

$$PVGO = \frac{D_o(1+g)}{(k-g)} - \frac{E_1}{k}$$

$$NGV_o = \frac{E_1}{k}$$

$$\frac{D_1}{k-g}$$

P₀ = ár

D₀ = osztalék t=0-ban

k = elvárt hozam=piaci tőkésítési ráta

g = az osztalék konstans növekedése = ROE*b

PVGO = Present Value of Growth Opportunities

E₁ = várható nyereség a következő periódusban
= EPS

E₁ egyenlő D₁-el, ha nincs növekedés

NGV₀ = növekedésmentes érték.

Price Earnings – árfolyam/nyereség ráta

P/E ráta= részvényárfolyam/ egy részvényre eső várható nyereség: a cég növekedési lehetőségeinek indikátora;

A P/E három faktor függvénye:

- Elvart hozam (k);
- Várható növekedés az osztalékban (g);
- Az újrabefektetési ráta (b).

Használat:

- Összehasonlító értékelés;

Problémák:

- E előrejelzése
- Minden más előrejelzése.

$$\frac{P}{E} = \frac{1-b}{k-g}$$

P/E ráta: ha nincs növekedés

$$P_0 = \frac{E_1}{k}$$

$$\frac{P_0}{E_1} = \frac{1}{k}$$

P/E ráta konstans növekedésnél

$$\frac{P_0}{E_1} = \frac{1}{k} \left(1 + \frac{PVGO}{E/k} \right)$$

$$P_0 = \frac{D_1}{k-g} = \frac{E_1 \times (1-b)}{k - (b \times ROE)}$$

$$\frac{P_0}{E_1} = \frac{1-b}{k - (b \times ROE)}$$

P/E és DDM kombinálása

$$V_0 = \frac{D_1}{1+k} + \frac{D_2}{(1+k)^2} + \frac{D_3}{(1+k)^3} + \frac{D_4 + (P/E)(EPS)}{(1+k)^4}$$

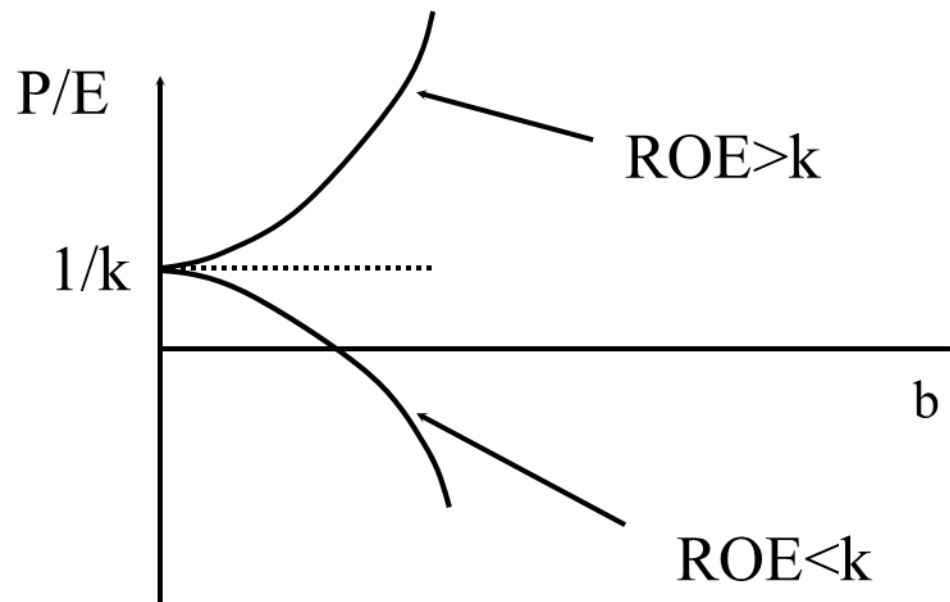
P/E ráta, ROE és az újrabefektetési hányad (b)

P/E nő:

- Ha a ROE nő;
- Ha b nő, amíg $ROE > k$;

P/E csökken:

- Ha a ROE csökken;
- Ha b nő ha $ROE < k$;

	Plowback Rate (<i>b</i>)			
	0	.25	.50	.75
ROE	A. Growth rate, <i>g</i>			
10%	0	2.5%	5.0%	7.5%
12	0	3.0	6.0	9.0
14	0	3.5	7.0	10.5
	B. P/E ratio			
10%	8.33	7.89	7.14	5.56
12	8.33	8.33	8.33	8.33
14	8.33	8.82	10.00	16.67

Assumption: $k = 12\%$ per year.

$$\frac{P_0}{E_1} = \frac{1 - b}{k - (b \times ROE)}$$

P/E ráta, kockázat és a P/E buktatói

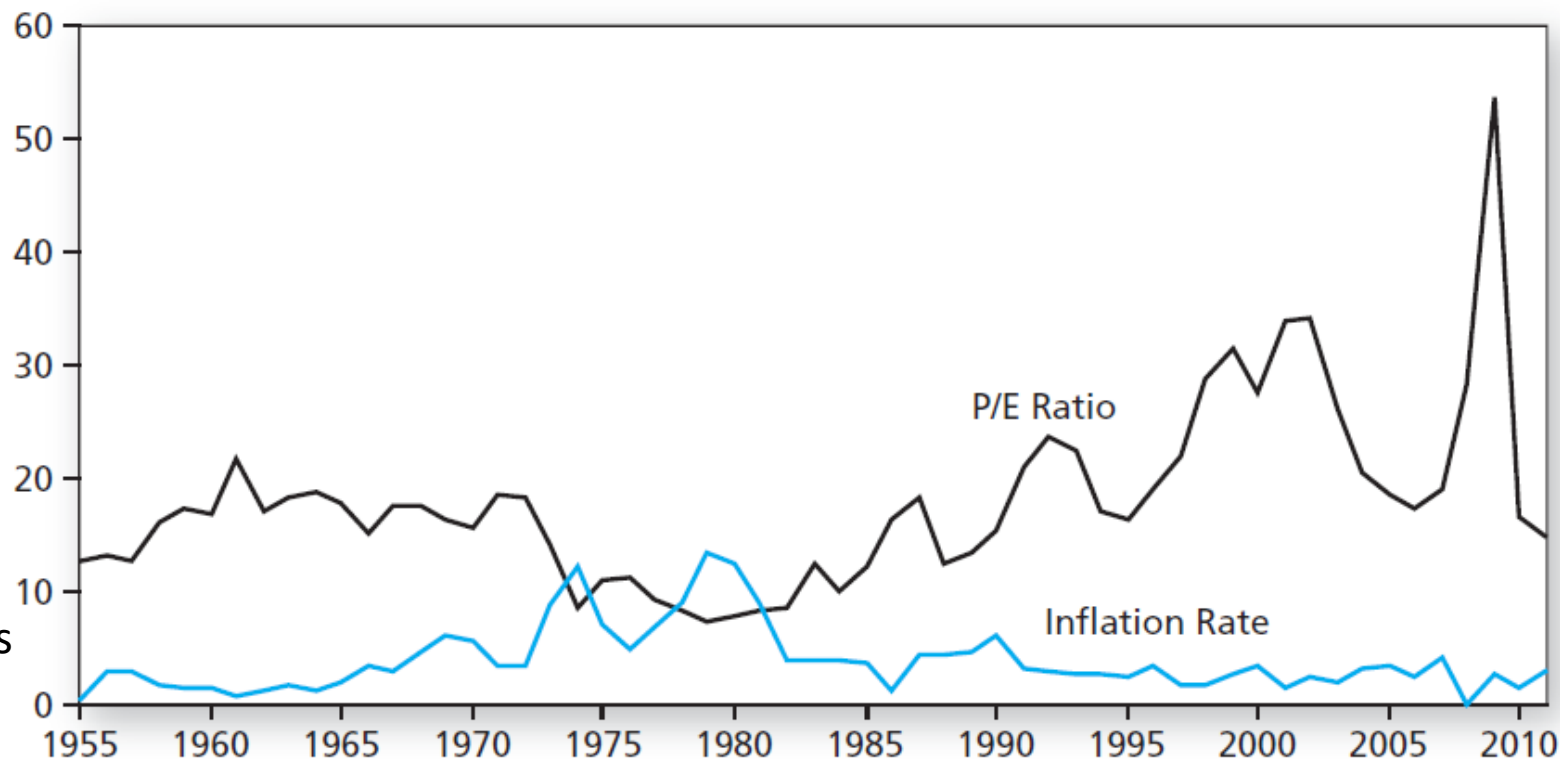
P/E and kockázat

- **Magas kockázat** → magasabb k → alacsonyabb P/E, ceteris paribus;
- **De miért van a kisebb, kockázatosabb cégeknek néha magas P/E-jük?** Magasabb növekedési lehetőségek (g) és újrabefektetési hányad (b).

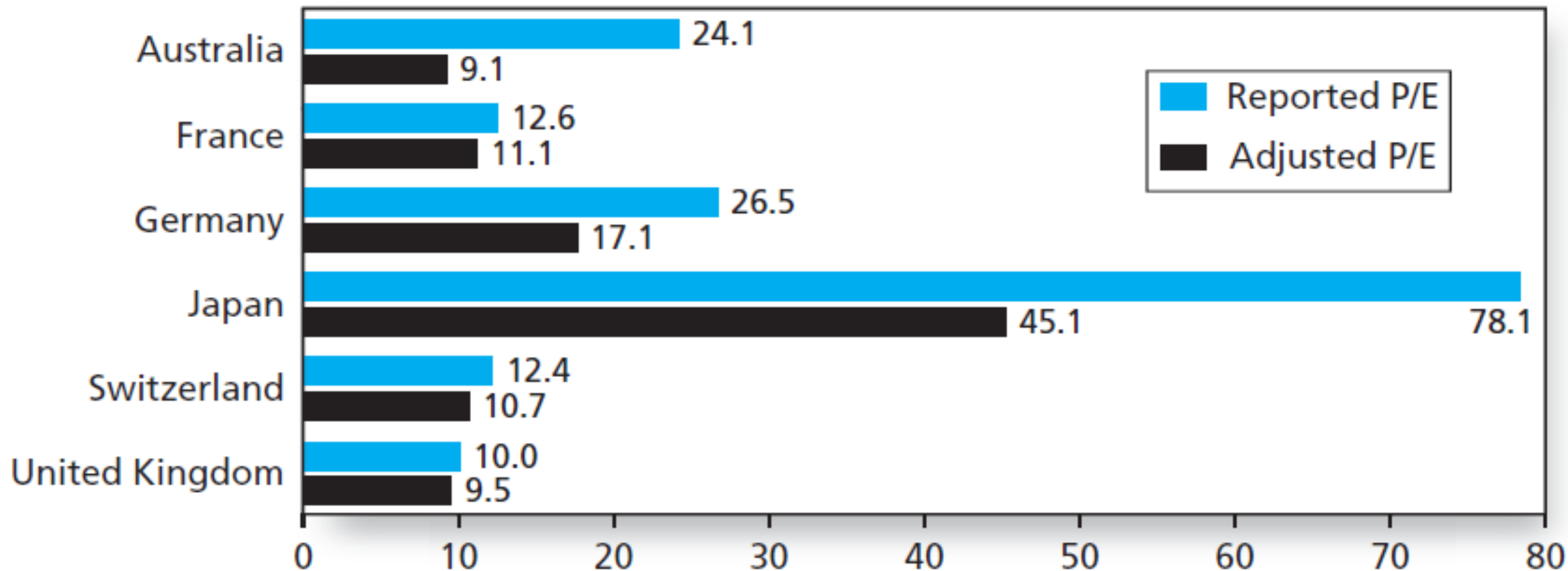
$$\frac{P}{E} = \frac{1-b}{k-g}$$

A P/E buktatói

- A nyereség **számveteli adatok alapul:**
  - Múltbeli;
  - Fluktuál a ciklus szerint;
  - A jövőbeni nehéz becsülni.
- **E egy „várt” trend**, viszont a jelentések a múltból szólnak;
- **Nyereség optimalizáció:** ügyeskedés az eredmények éppen megfelelő prezentálásához → nem mindig teljesen valós (+csalás is néha);
- **Infláció** → negatív korreláció → alacsonyabb „minőségű” nyereség.

Az összehasonlítás problémái: különbségek

A szabad pénzáramlás szerinti megközelítés

- Szabad pénzáramlás a cégnek (FCFF): az adózás utáni pénzáram, amit a cég működése generált, kivéve a nettó tőkebefektetést és tőkeköltségeket.
  - A pénzáramlás mind a kötvény, mind a részvénytulajdonosoknak rendelkezésre áll.

$$\text{FCFF} = \text{EBIT} * (1 - t_c) + \text{Értékvesztés} - \text{Tőkeköltség} - \text{Nettó működőtőke befektetés}$$

ahol

- EBIT = kamatfizetés és adózás előtti nyereség;
- t_c = társasági adó;
- WACC: súlyozott átlagos tőkeköltség

$$V_T = \frac{\text{FCFF}_{T+1}}{\text{WACC} - g}$$

- Szabad pénzáramlás a részvényeseknek (FCFE): a cash flow-k amik csak a részvényeseknek mennek.

$$\text{FCFE} = \text{FCFF} - \text{Kamatkiadás} * (1 - t_c) + \text{Adósságnövekedés}$$

$$V_T = \frac{\text{FCFE}_{T+1}}{k_E - g}$$

k_E : részvény „költsége”